

IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA NA USPOSTAVI, ODRŽAVANJU I RAZVOJU NACIONALNE INFRASTRUKTURE PROSTORNIH PODATAKA ZA 2021. GODINU

Nacionalna infrastruktura prostornih podataka (NIPP) prema Zakonu o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka („Narodne novine“ broj 56/13, 52/18, 50/20) (u daljnjem tekstu: Zakon o NIPP-u) je skup tehnologija, mjera, normi, provedbenih pravila, usluga, ljudskih kapaciteta i ostalih čimbenika koji omogućavaju djelotvorno objedinjavanje, upravljanje i održavanje dijeljenja prostornih podataka određenih ovim Zakonom, a u svrhu zadovoljenja potreba na nacionalnoj, kao i na europskoj razini. NIPP je sastavni dio europske infrastrukture prostornih podataka definiran Direktivom INSPIRE 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25. 4. 2007.) kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2019/1010 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o usklađivanju obveza izvješćivanja u području zakonodavstva povezanoga s okolišem te o izmjeni uredaba (EZ) br. 166/2006 i (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 2002/49/EZ, 2004/35/EZ, 2007/2/EZ, 2009/147/EZ i 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 338/97 i (EZ) br. 2173/2005 te Direktive Vijeća 86/278/EEZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 170, 25.6.2019.).

Vijeće NIPP-a sudjeluje u uspostavi NIPP-a u Republici Hrvatskoj u opsegu i s pravima i obvezama utvrđenim Zakonom o NIPP-u, a Vladi Republike Hrvatske podnosi godišnje izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a.

Sažetak

Pravni temelj zakonodavnog okvira NIPP-a čini Zakon o NIPP-u iz kojega proizlaze podzakonski akti i ostali dokumenti koji su temelj za aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a. Državna geodetska uprava je Europskoj komisiji predala godišnje „Izvješće o uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a za 2020. g. u Republici Hrvatskoj“. Izrađeno je i od strane Vlade Republike Hrvatske usvojeno „Izvješća o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2020. godinu.“ Također, Državna geodetska uprava izradila je prijedlog „Izvješća o provedbi mjera i aktivnosti iz Strategije Nacionalne infrastrukture prostornih podataka 2020. i Strateškog plana Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za razdoblje 2017. - 2020.“ kojeg je Vijeće NIPP-a usvojilo, a Vlada Republike Hrvatske prihvatila. Završena je realizacija projekata financiranih iz Europskih strukturnih fondova „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ i „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“. Organiziran je niz stručnih radionica kao pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u samom razumijevanju i procesu uključivanja u NIPP. Također je redizajnirana mrežna stranica NIPP-a te su objavljene brošure „Prostorni podaci i NIPP za povezanu Hrvatsku“ i „Nacionalna infrastruktura prostornih podataka u provedbi“. Nastavljane su aktivnosti na unaprjeđenju tehničkog okvira NIPP-a: Geoportala NIPP-a, preglednika GeoHrvatska i Registara NIPP-a kao i aktivnosti na širenju svijesti o NIPP-u u okviru kojih je organizirana konferencija „Dan IPP-a 2021“. Na Geoportalu NIPP-a do kraja 2021. godine, bilo je upisano ukupno 64 subjekata, od čega su 33 subjekata s nacionalne razine i 31 subjekt s lokalne razine nadležnosti te 742 izvora prostornih podataka. Bez obzira

na vidljiv porast dostupnosti podataka Republika Hrvatska i dalje treba poduzimati aktivnosti na povećanju broja interoperabilno dostupnih prostornih podataka.

Sadržaj

1. UVOD.....	4
2. ZAKONODAVNI OKVIR.....	4
2.1. Zakonski akti.....	4
2.2. Strategije, strateški planovi, izvješća i drugi dokumenti.....	4
2.2.1 Izvješće o uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a za 2020. g. u Republici Hrvatskoj - „Country Fiche“	4
2.2.2 Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2020. godinu	5
2.2.3 Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti iz Strategije NIPP-a 2020. i Strateškog plana NIPP-a za razdoblje 2017.-2020.	5
3. INSTITUCIONALNI OKVIR.....	6
3.1. Vijeće NIPP-a	7
3.2. Odbor NIPP-a.....	8
3.3. Radne skupine NIPP-a	8
3.4. Državna geodetska uprava – Nacionalna kontaktna točka.....	8
4. TEHNIČKI OKVIR	10
4.1. Registri NIPP-a.....	10
4.2. Geoportal NIPP-a.....	11
4.3. Preglednik GeoHrvatska.....	12
5. JAČANJE KAPACITETA I ŠIRENJE SVIJESTI O NIPP-u.....	13
5.1 Dan IPP-a 2021	13
5.2. Radionice.....	14
5.3. Mrežna stranica NIPP-a.....	14
5.4 Publikacije	14
6. ZAKLJUČAK	15

1. UVOD

Nacionalna infrastruktura prostornih podataka prema Zakonu o NIPP-u je skup tehnologija, mjera, normi, provedbenih pravila, usluga, ljudskih kapaciteta i ostalih čimbenika koji omogućavaju djelotvorno objedinjavanje, upravljanje i održavanje dijeljenja prostornih podataka određenih ovim Zakonom, a u svrhu zadovoljenja potreba na nacionalnoj, kao i na europskoj razini. NIPP je sastavni dio europske infrastrukture prostornih podataka definiran Direktivom INSPIRE 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25. 4. 2007.) kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2019/1010 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o usklađivanju obveza izvješćivanja u području zakonodavstva povezanoga s okolišem te o izmjeni uredaba (EZ) br. 166/2006 i (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 2002/49/EZ, 2004/35/EZ, 2007/2/EZ, 2009/147/EZ i 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 338/97 i (EZ) br. 2173/2005 te Direktive Vijeća 86/278/EEZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 170, 25.6.2019.).

Navedenim Zakonom učinjen je pravni prijenos te usklađenje s Direktivom INSPIRE, a kojim se definira uspostava, održavanje i razvoj NIPP-a u Republici Hrvatskoj. NIPP obuhvaća uspostavu sustava za prikupljanje metapodataka o prostornim podacima i mrežnim uslugama prostornih podataka, usluga i tehnologija umreženja, dijeljenje prostornih podataka te mehanizme koordinacije i nadzora.

2. ZAKONODAVNI OKVIR

Zakonodavni okvir NIPP-a čini Zakon o NIPP-u iz kojega proizlaze podzakonski akti i ostali dokumenti kao što su strategije i strateški planovi, uredbe, odluke, izvješća, specifikacije i dr., a koji su temelj za različite aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a u Republici Hrvatskoj. Provedbu Zakona o NIPP-u nadzire Državna geodetska uprava.

2.1. Zakonski akti

U 2021. godini nije bilo donesenih zakonskih akata.

2.2. Strategije, strateški planovi, izvješća i drugi dokumenti

Tijekom 2021. na temu NIPP-a napravljeno je nekoliko izvješća, jedno na Europskoj razini te dva na nacionalnoj.

2.2.1 Izvješće o uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a za 2020. g. u Republici Hrvatskoj - „Country Fiche“¹

Državna geodetska uprava je u prvom kvartalu 2021. godine Europskoj komisiji predala sažeto godišnje Izvješće o uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a za 2020. g. u Republici Hrvatskoj („Country Fiche“).

¹ https://inspire.ec.europa.eu/sites/default/files/fiche_inspire_croatia_2021.pdf

Europska Komisija je u II. kvartalu 2021. godine javno objavila navedeno izvješće zajedno s rezultatima godišnjeg praćenja provedbe Direktive INSPIRE („Monitoring“) za 2020. godinu. Izvješće sadržava pregled napretka države u različitim područjima provedbe Direktive INSPIRE. Uključuje trenutno stanje u pogledu organizacijske strukture, funkcioniranja i koordinacije NIPP-a, korištenja NIPP-a, sporazuma o dijeljenju prostornih podataka i analizu troškova i koristi. U okviru navedenog Izvješća prikazani su i rezultati godišnjeg praćenja provedbe Direktive INSPIRE koji prate status podataka i mrežnih usluga. Republika Hrvatska i dalje treba dodatni angažman na ispunjavanju obaveza koje se tiču usklađenosti na razini podataka i mrežnih usluga s zahtjevima Direktive INSPIRE.

2.2.2 Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2020. godinu²

Državna geodetska uprava je u drugom kvartalu 2021. godine, kao Nacionalna kontaktna točka, izradila prijedlog Izvješća o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2020. godinu, a sukladno obvezama Zakona o NIPP-u.

Vijeće NIPP-a, kao tijelo NIPP-a, usvojilo je na svojoj 2. sjednici početkom lipnja 2021. godine navedeno Izvješće i uputilo ga Vladi Republike Hrvatske na prihvaćanje.

Vlada Republike Hrvatske je sredinom srpnja 2021. godine, na svojoj 69. sjednici, donijela Zaključak kojim prihvaća Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2020. godinu.

U Izvješću je dan ukupni pregled aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a, a poseban naglasak je stavljen na jačanju kapaciteta i širenju svijesti o NIPP-u u 2020. godini kroz provedbu projekata „Jačanje kapaciteta za uspostavu NIPP-a“ i „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“.

2.2.3 Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti iz Strategije NIPP-a 2020. i Strateškog plana NIPP-a za razdoblje 2017.-2020.³

Državna geodetska uprava je u III. kvartalu 2021. g. izradila prijedlog izvješća o provedbi mjera i aktivnosti iz Strategije Nacionalne infrastrukture prostornih podataka 2020⁴. (u daljnjem tekstu: Strategija) i Strateškog plana Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za razdoblje 2017. - 2020. (u daljnjem tekstu: Strateški plan).

Glavni cilj Strategije bio je dati smjernice uspostave NIPP-a, s posebnim osvrtom na provedbu Direktive INSPIRE, a u Strateškom planu bili su navedeni operativni ciljevi koje je trebalo ostvariti tijekom godina kao i pokazatelji za ocjenu napretka u razvoju NIPP-a. Postotak ispunjenosti Strateških ciljeva prikazan je na grafičkom prikazu 1.

² https://www.nipp.hr/UserDocslImages/dokumenti/dok-nippa/lzvje%C5%A1ce_2020.pdf?vel=7461487

³ https://www.nipp.hr/UserDocslImages/dokumenti/dok-nippa/lzvje%C5%A1ce_2020.pdf?vel=7461487

⁴ https://www.nipp.hr/UserDocslImages/dokumenti/dok-nippa/Strategija_NIPPa_2020_za_objavu_OCR.pdf?vel=1570001

Vijeće NIPP-a podnijelo je u IV. kvartalu 2021. godine, a u skladu s točkom III. Odluke o donošenju Strategije i Strateškog plana, na prihvaćanje Vladi Republike Hrvatske navedeno izvješće. Vlada Republike Hrvatske je početkom siječnja 2022. g., na svojoj 94. sjednici, prihvatila Izvješće.

Grafički prikaz 1: Ispunjenje strateških ciljeva u postocima⁵

Nositelj mjera Strategije bila je Državna geodetska uprava, a sunositelji pojedinih aktivnosti iz Strateškog plana bili su subjekti NIPP-a (tijela javne vlasti koja u okviru obavljanja poslova iz svoje nadležnosti stvaraju prostorne podatke) i tijela NIPP-a.

3. INSTITUCIONALNI OKVIR

Institucionalni okvir NIPP-a predstavljaju tijela NIPP-a, raspoređena na tri upravljačke razine: Vijeće NIPP-a, Odbor NIPP-a i radne skupine NIPP-a te Državna geodetska uprava kao Nacionalna kontaktna točka NIPP-a. Posebni dio NIPP-a predstavljaju subjekti NIPP-a tj. tijela javne vlasti koja u nadležnosti, odnosno u svom djelokrugu, imaju uspostavu ili održavanje prostornih podataka iz Zakona.

Uspostavu NIPP-a i koordinaciju aktivnosti subjekata NIPP-a vodi Vijeće NIPP-a, stalno provedbeno tijelo NIPP-a je Odbor NIPP-a, a radne skupine NIPP-a osnivaju se u svrhu razrade pojedinih zadataka i obveza iz djelokruga uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a. Državna geodetska uprava obavlja poslove Nacionalne kontaktne točke te u okviru aktivnosti

⁵ Strateški cilj br. 1: Zna se za NIPP i koristi koje on donosi, Strateški cilj br. 2: Prostorni podaci i usluge su dostupni i zadovoljavaju potrebe korisnika, Strateški cilj br. 3: Uvjeti i naknade za korištenje prostornih podataka lako su razumljivi, Strateški cilj br. 4: Korištenje NIPP-a uređeno je odgovarajućim pravilima i politikama, Strateški cilj br. 5: Postoji dovoljno operativnih mogućnosti na raspolaganju za djelotvorno i učinkovito korištenje NIPP-a, Strateški cilj br. 6: NIPP podržava druge važne politike i programe na nacionalnoj i međunarodnoj razini, Strateški cilj br. 7: Dionici NIPP-a (subjekti NIPP-a i korisnici) surađuju kroz partnerstva i druge tipove sporazuma

definiranih Zakonom obavlja poslove tajništva Vijeća NIPP-a, koordinacije svih tijela NIPP-a i podrške cijelom procesu uspostave NIPP-a.

3.1. Vijeće NIPP-a

Vijeće NIPP-a je tijelo NIPP-a koje uspostavlja NIPP u Republici Hrvatskoj i koordinira aktivnosti subjekata NIPP-a u opsegu i s pravima i obvezama utvrđenim Zakonom o NIPP-u. Vijeće NIPP-a čine predsjednik i članovi koje imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske. Predsjednik Vijeća NIPP-a imenuje se iz Nacionalne kontakt točke, a članovi Vijeća NIPP-a su predstavnici tijela državne uprave, akademskog i gospodarskog sektora.

Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 24. sjednici, održanoj 26. studenoga 2020. godine, donijela Rješenje o imenovanju predsjednika i članova sedmog saziva Vijeća NIPP-a.

Predsjednikom Vijeća NIPP-a imenovan je glavni ravnatelj Državne geodetske uprave, dr. sc. Damir Šantek, dipl. ing. geod., a imenovani članovi su:

1. Dr. sc. ALJOŠA DUPLIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove zaštite okoliša i prirode
2. Izv. prof. dr. sc. MILAN REZO, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove graditeljstva i prostornoga uređenja
3. BOŽO ZEBA, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove e-Hrvatska
4. DRAGANA ZOVKO, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za obranu
5. DRAŽEN ANTOLOVIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za promet, prometnu infrastrukturu i elektroničke komunikacije
6. FILIP NEVISTIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo
7. IVAN ĐUZEL, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za znanost i obrazovanje
8. TOMISLAV PETRINEC, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za zaštitu kulturne baštine
9. MLADEN MAROS, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo
10. Mr. sc. LJERKA MARIĆ, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove državne izmjere i katastra nekretnina
11. LIDIJA BRKOVIĆ, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove službene statistike
12. Dr. sc. BRANKA IVANČAN-PICEK, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove meteorološke i hidrološke djelatnosti
13. Dr. sc. NINA PERKO, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za sigurnost plovidbe,
14. VINKA KOLIĆ, predstavnica javne ustanove nadležne za obavljanje hidrografske djelatnosti
15. ŽELJKO PERIĆ, predstavnik zajednice gospodarstva, geodezije i geoinformatike
16. TANJA PUŠELJ OSTROŠKI, predstavnica zajednice gospodarstva i informatičke tehnologije
17. ADRIJAN JADRO, predstavnik strukovne udruge ovlaštenih inženjera geodezije.

Konstituirajuća sjednica Vijeća NIPP-a održana je, u virtualnom okruženju, 17. prosinca 2020. godine. Predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove državne izmjere i katastra nekretnina, mr. sc. Ljerka Marić i predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove zaštite okoliša i prirode, dr. sc. Aljoša Duplić jednoglasno su izabrani za zamjenike predsjednika Vijeća NIPP-a, a za Tajnika Vijeća NIPP-a jednoglasno je izabran predstavnik Nacionalne kontaktne točke, mr. sc. Tomislav Ciceli. Također, na sjednici je jednoglasno usvojen Poslovnik

o radu Vijeća NIPP-a kao i Plan aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2021. godinu.

Druga sjednica Vijeća NIPP-a održana je, u virtualnom okruženju, 31. svibnja 2021. godine na kojoj je jednoglasno usvojeno Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a za 2020. g.

Treća sjednica Vijeća NIPP-a održana je, u virtualnom okruženju, 7. prosinca 2021. godine na kojoj je jednoglasno usvojeno Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti iz Strategije i Strateškog plana.

3.2. Odbor NIPP-a

Odbor NIPP-a je stalno provedbeno tijelo NIPP-a, čije su zadaće i ovlasti određene Zakonom. Odbor NIPP-a sastoji se od tri predstavnika Vijeća NIPP-a, tri predstavnika Nacionalne kontaktne točke kao i voditelja radnih skupina. Predsjednik Odbora NIPP-a imenuje se iz reda predstavnika Nacionalne kontaktne točke.

Na konstituirajućoj sjednici sedmog saziva Vijeća NIPP-a, održanoj 17. prosinca 2020. godine, za predsjednicu Odbora NIPP-a imenovana je predstavnik Nacionalne kontakt točke mr. sc. Ljerka Marić, a imenovani članovi su:

1. MLADEN MAROS, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo
2. ŽELJKO PERIĆ, predstavnik zajednice gospodarstva, geodezije i geoinformatike
3. TANJA PUŠELJ OSTROŠKI, predstavnik zajednice gospodarstva i informatičke tehnologije
4. Mr. sc. TOMISLAV CICELI, predstavnik Nacionalne kontakt točke
5. Dr. sc. IVA GAŠPAROVIĆ, predstavnik Nacionalne kontakt točke

Prvi sastanak Odbora NIPP-a održan je, u virtualnom okruženju, 30. lipnja 2021. godine na kojem su predstavljeni rezultati rada radnih skupina NIPP-a.

Drugi sastanak Odbora NIPP-a održan je, u virtualnom okruženju, 22. rujna 2021. godine na kojem su predstavljene aktivnosti Državne geodetske uprave na organizaciji konferencije „Dan IPP-a 2021.“ u listopadu 2021. godine te aktivnosti na izradi izvješća o provedbi mjera i aktivnosti iz Strategije i Strateškog plana.

3.3. Radne skupine NIPP-a

Radne skupine NIPP-a osnivaju se na temelju Zakona, a u svrhu razrade pojedinih zadataka i obveza iz djelokruga uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a. Istekom mandata postojećih radnih skupina 21. veljače 2021, nove radne skupine nisu formirane.

3.4. Državna geodetska uprava – Nacionalna kontaktna točka

Državna geodetska uprava je Nacionalna kontaktna točka NIPP-a u provedbi Direktive INSPIRE. Nacionalna kontaktna točka odgovorna je za komunikaciju s tijelima Europske komisije u vezi s provedbom Direktive INSPIRE, za djelotvornu primjenu NIPP-a te obavlja poslove tajništva i koordinacije tijela NIPP-a, kao i poslove tehničke podrške uspostave, održavanja i razvoja

NIPP-a u Republici Hrvatskoj. Također, Nacionalna kontaktna točka obavlja i druge poslove na temelju Zakona o NIPP-u.

Državna geodetska uprava odgovorna je i za uspostavu, održavanje i razvoj Geoportala NIPP-a kao središnjeg mjesta za pronalaženje, pregled i preuzimanje prostornih podataka javnog sektora Republike Hrvatske te preglednika GeoHrvatska.

Državna geodetska uprava je u 2021. godini nastavila provoditi aktivnosti vezane za projekte sufinancirane iz Europskog socijalnog fonda („Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“) i Europskog fonda za regionalni razvoj („Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“), a provedba projekata je završena 1. lipnja 2021.

Projekt „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“

Cilj projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ bio je ojačati postojeće kapacitete Državne geodetske uprave na razini Nacionalne kontaktne točke i lokalnih promotora te podignuti razinu znanja o NIPP-u na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. U tu svrhu, Državna geodetska uprava je organizirala niz stručnih radionica kao pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u samom razumijevanju NIPP-a i procesu uključenja u NIPP te upoznavanje s njihovim obvezama definiranim Zakonom o NIPP-u. Također, Državna geodetska uprava je, u sklopu projekta, redizajnirala mrežnu stranicu NIPP-a. U okviru projekta organizirano je 12 radionica i dvije konferencije, te je educirano 373 osoba, predstavnika različitih subjekata s nacionalne, regionalne i lokalne razine. Također su i tiskane dvije brošure.

Projekt „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“

Cilj projekta „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“ bio je povećati dostupnost prostornih podataka tijela javne vlasti, odnosno subjekata NIPP-a, razvojem mrežnih usluga usklađenih s Provedbenim pravilima Direktive INSPIRE. U svrhu ispunjavanja ciljeva NIPP-a i obveza koje proizlaze iz Zakona, Državna geodetska uprava je održala radionice pojedinim subjektima NIPP-a te su kroz ovaj projekt osigurana programska rješenja za harmonizaciju podataka i razvoj e-usluga.

Twinning projekt „Poboljšanje usluga prostornih podataka u Republici Moldovi slijedeći EU standarde“

Republika Hrvatska, zajedno s Kraljevinom Nizozemskom i Republikom Poljskom, pruža potporu Republici Moldovi kroz provedbu Twinning projekta u području Nacionalne infrastrukture prostornih podataka i razvoja mrežnih usluga. U navedenom projektu Republika Hrvatska prenosi svoja znanja u uspostavi Nacionalne infrastrukture prostornih podataka u ulozi Senior partnera na projektu, te su na njemu angažirani stručnjaci Državne geodetske uprave.

Državna geodetska uprava organizirala je, u IV. kvartalu 2021. godine, konferenciju „Dan IPP-a 2021.“, koja je imala cilj, između ostaloga, doprinijeti jačanju svijesti, razmjeni iskustva te općenito razvoju NIPP-a u Republici Hrvatskoj.

Tijekom 2021. godine službenici Državne geodetske uprave kao predstavnici Republike Hrvatske sudjelovali su u radu INSPIRE radnih tijela; INSPIRE Odbora (engl. *INSPIRE Committee*) te Radne skupine za održavanje i provedbu (engl. *Maintenance and Implementation Group - MIG*).

4. TEHNIČKI OKVIR

Tehnički okvir NIPP-a čine Registri NIPP-a, Geoportal NIPP-a i preglednik GeoHrvatska.

4.1. Registri NIPP-a⁶

Mrežna aplikacija Registara NIPP-a službena je stranica Državne geodetske uprave, koja ima svrhu službenog registra, u kojem se vode popisi subjekata NIPP-a i izvora prostornih podataka u njihovoj nadležnosti.

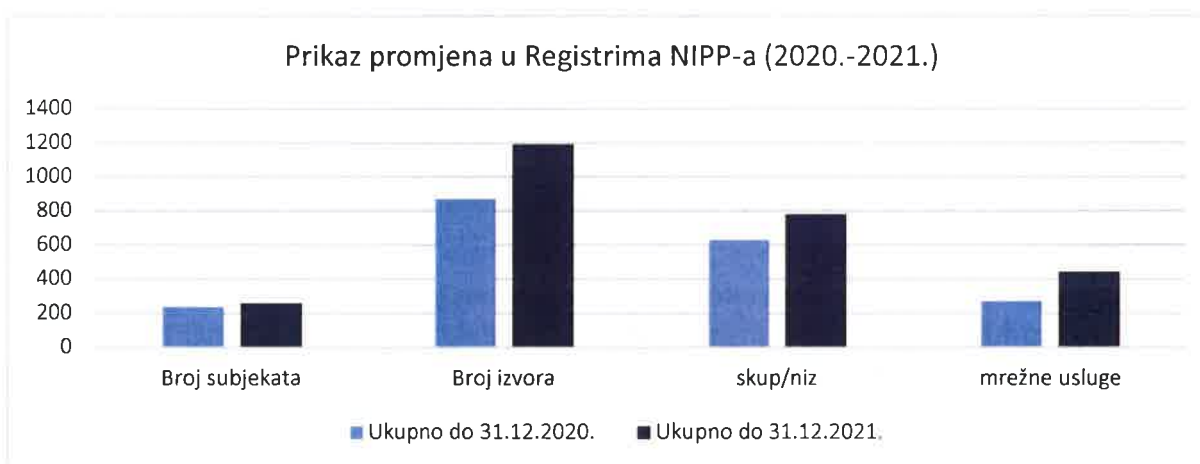
Registri NIPP-a su Registar subjekata NIPP-a i Registar izvora prostornih podataka NIPP-a.

Tablica 1: Statistički podatci Registara NIPP-a

Registri NIPP-a	Broj subjekata	Broj izvora	skup/niz	mrežne usluge
Ukupno do 31.12.2020.	238	869	630	269
Novo u 2021.	20	321	149	172
Ukupno do 31.12.2021.	258	1190	779	441
PORAST % (2020.-2021.)	8 %	37 %	24 %	64 %

Registar subjekata NIPP-a predstavlja popis i osnovne informacije o subjektima NIPP-a koji su na temelju Zakona dužni sudjelovati na uspostavi i održavanju NIPP-a, a Registar izvora prostornih podataka NIPP-a predstavlja mjesto na kojem su objedinjeni izvori prostornih podataka koji su dio NIPP-a.

Grafički prikaz 2: Statistički podatci Registara NIPP-a

U Registrima NIPP-a, do kraja 2021. godine, bilo je prijavljeno ukupno 258 subjekata, od čega su 33 subjekata s nacionalne i 225 s lokalne razine nadležnosti te ukupno 1190 izvora

⁶ <https://registri.nipp.hr/>

prostornih podataka, od čega su 779 skupova/nizova i 441 mrežnih usluga prostornih podataka.

Provedbom aktivnosti iz projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ i uključivanjem jedinica lokalne samouprave u NIPP u 2021. godini, povećan je broj upisanih subjekata NIPP-a u Registar subjekata NIPP-a za 20, što predstavlja porast za 8 % u odnosu na 2020. godinu, a broj prijavljenih izvora prostornih podataka u Registar izvora prostornih podataka NIPP-a u 2021. godini je 321, što predstavlja porast za 37 % u odnosu na 2020. godinu.

Državna geodetska uprava je u IV. kvartalu 2021. g. nadogradila mrežnu aplikaciju alatom za jednostavnije korištenje administratora sustava prilikom unosa novih subjekata i izvora prostornih podataka.

4.2. Geoportal NIPP-a⁷

Geoportal NIPP-a je internetska (mrežna) stranica ili njezin ekvivalent koji omogućava pristup uslugama pronalaženja, pregledavanja, preuzimanja, transformacije, pozivanja i ostalim uslugama podataka NIPP-a, a Nacionalna kontaktna točka uspostavlja, održava i razvija Geoportal NIPP-a u svrhu upravljanja metapodacima i davanja usluga pronalaženja, pregledavanja, preuzimanja, transformacije i pozivanja izvora prostornih podataka te drugih informacija koje se odnose na NIPP.

Geoportal NIPP-a predstavlja primarno mjesto za objavu metapodataka i pronalaženje prostornih podataka koji su dio NIPP-a, a sastoji se od Kataloga metapodataka i preglednika prostornih podataka. U Katalogu metapodataka NIPP-a nalaze se detaljni i standardizirani opisi izvora prostornih podataka (skupova/nizova i mrežnih usluga), usklađeni sa zahtjevima Direktive INSPIRE i Provedbenih pravila Direktive INSPIRE za metapodatke te Specifikacijom metapodataka NIPP-a v.3.0. U pregledniku prostornih podataka moguće je pregledavati prostorne podatke iz kataloga metapodataka ili drugih izvora pomoću poveznica na postojeće ili vanjske mrežne usluge kao i druge vanjske datoteke. Na Geoportalu NIPP-a, do kraja 2021. godine, bilo je upisano ukupno 64 subjekata, od čega su 33 subjekata s nacionalne razine i 31 subjekt s lokalne razine nadležnosti te 742 izvora prostornih podataka.

Tablica 2. Statistički podatci na Geoportalu NIPP-a

Geoportal NIPP-a	Broj subjekata	Broj izvora	skup/niz	mrežne usluge
Ukupno do 31.12.2020.	39	431	229	230
Novo u 2021.	25	311	133	150
Ukupno do 31.12.2021.	64	742	362	380
PORAST % (2020.-2021.)	64%	72%	58%	65%

Provedbom aktivnosti iz projekta „Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“ i uključivanjem jedinica lokalne samouprave u NIPP u 2021. godini, povećan je broj upisanih subjekata NIPP-a na Geoportalu NIPP-a (Katalog metapodataka) za 25,

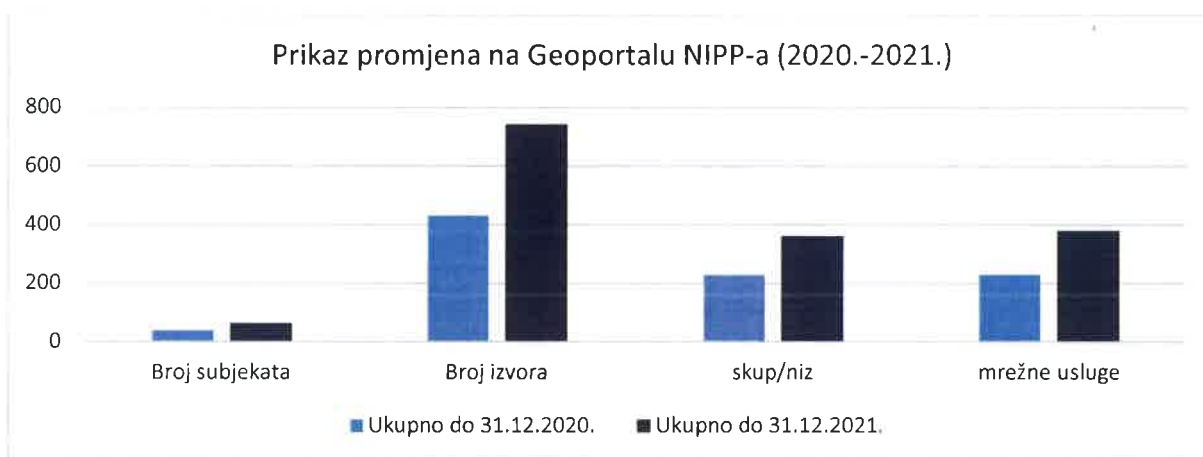
⁷ <https://geoportal.nipp.hr/>

što predstavlja porast za 64 % u odnosu na 2020. godinu, a broj prijavljenih izvora prostornih podataka je 311, što predstavlja porast za 72 % u odnosu na 2020. godinu.

U 2021. godini nastavljen je proces automatskog preuzimanja metapodataka na Geoportal NIPP-a s dva vanjska kataloga metapodataka – GeoSTAT^{RH} portala Državnog zavoda za statistiku i ENVI kataloga metapodataka Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Katalog metapodataka NIPP-a redovito se ažurira i preuzima na INSPIRE Geoportal putem nacionalne usluge pronalaženja. Posljednje preuzimanje metapodataka NIPP-a na INSPIRE Geoportal u 2021. godini provedeno je potpuno automatski 17. prosinca 2021. godine u svrhu izrade godišnjeg izvješća o praćenju uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a u Republici Hrvatskoj. Nastavljene su aktivnosti na razvoju preglednika Geoportala NIPP-a koji na jednostavniji i lakši način omogućava pregled i preuzimanje podataka NIPP-a dostupnih putem mrežnih usluga.

Grafički prikaz 3: Statistički podatci Geoportala NIPP-a

Provedbom aktivnosti projekta „Povećanje dostupnosti prostornih podataka NIPP-a putem e-usluga“ razvijen je modul „Primjeri dobre prakse za korištenje prostornih podataka NIPP-a“, koji dionicima NIPP-a pruža uvid u mogućnosti korištenja prostornih podataka na interoperabilan način. Također, razvijene su i javno objavljene mrežne usluge pregleda i preuzimanja za skupove podataka iz nadležnosti pojedinih subjekata NIPP-a.

Kako bi se ujednačile sve komponente sustava i poboljšao rad korisnicima, cjelokupan sustav Geoportala NIPP-a kontinuirano se razvija i unaprjeđuje.

Tijekom 2021. godine geoportalu NIPP-a pristupilo je 17149 korisnika, što predstavlja porast od 32.64% u odnosu na 2020. godinu. Od toga je 32.99% novih korisnika te je pregledano 90624 stranica u odnosu na 48775 iz perioda iz 2020. godine, što predstavlja skok od 85.80%

4.3. Preglednik GeoHrvatska⁸

Dosadašnji razvoj NIPP-a prvenstveno je bio usmjeren na profesionalne korisnike prostornih podataka te je prepoznata potreba za educiranjem i upoznavanjem građana s NIPP-om i mogućnostima korištenja prostornih podataka koje stvaraju tijela javne vlasti (subjekti NIPP-

⁸ <https://www.geohrvatska.hr/>

a) u okviru obavljanja poslova iz svoje nadležnosti. Kako bi se približili ispunjavanju vizije NIPP-a koja glasi „Svatko može lako pronaći, razumjeti i koristiti prostorne podatke“ Državna geodetska uprava razvila je preglednik GeoHrvatska, koji na jednostavan i intuitivan način omogućava korisnicima da uz pomoć svoje lokacije upoznaju i istraže prostor koji ga okružuje, a korištenjem službenih prostornih podataka subjekata NIPP-a.

Preglednik GeoHrvatska objedinjuje i vizualizira prostorne podatke subjekata NIPP-a. Korištenjem preglednika na jednostavan, mobilan i intuitivan način omogućava se korisniku pregled službenih prostornih podataka subjekata NIPP-a (kvaliteta okoline, zemljište, priroda, slobodno vrijeme, područja pod zaštitom i onečišćenja u blizini). Preglednik korisnicima nudi i niz mogućnosti, ali naglasak je na pregledu podataka u okruženju lokacije korisnika koji prikazuje najbliže prostorne podatke odabranog tematskog područja. U svrhu što bolje iskorištavanja potencijala, preglednik GeoHrvatska proširen je osnovnim GIS alatima kako bi se korisniku pružilo više mogućnosti rada na dostupnim podacima. Razvojem ovog preglednika povećava se svijest građana o NIPP-u, prostornim podacima te institucijama nadležnim za njihovo stvaranje i vođenje.

Na pregledniku GeoHrvatska, do kraja 2021. godine, moglo se pregledati ukupno 135 različitih tematskih prostornih podataka u nadležnosti 14 subjekata NIPP-a, a koji su dostupni putem 46 mrežnih usluga.

Tijekom 2021. godine pregledniku GeoHrvatska pristupilo je 21 694 korisnika, što predstavlja porast od 106.81 % u odnosu na 2020. godinu. Od toga je 107.95% novih korisnika te je pregledano 129 585 stranica u odnosu na 53048 iz perioda iz 2020. godine, što predstavlja skok od 144.28%.

5. JAČANJE KAPACITETA I ŠIRENJE SVIJESTI O NIPP-U

Aktivnosti jačanja kapaciteta i širenja svijesti o NIPP-u tijekom 2021. godine bile su neposredno uvjetovane situacijom uzrokovanom pandemijom COVID-19, pa se dio realizacije planiranih aktivnosti u 2021. g. održao u virtualnom okruženju.

5.1 Dan IPP-a 2021

Državna geodetska uprava organizirala je u IV. kvartalu 2021. godine, konferenciju „Dan IPP-a 2021.“. Konferencija je već tradicionalno mjesto okupljanja svih relevantnih sudionika u području IPP-a te platforma za razmjenu mišljenja i konstruktivni dijalog vezano uz aktualne teme.

Konferencija je kroz okrugli stol i održana predavanja stručnjaka iz tijela javne vlasti, gospodarskog i znanstvenog sektora predstavila značajne prekretnice u razvoju NIPP-a i INSPIRE-a, kao i njihove buduće primjene u svrhu izgradnje digitalnih blizanaca, korištenja visoko vrijednih prostornih podataka i Zelenog plana Europske Unije. Velik je naglasak stavljen na nove tehnologije prikupljanja i obrade prostornih podataka i njihova uloga u infrastrukturnim prostornim podacima, a posebno su obrađene teme upravljanja prostornim podacima u kriznim situacijama.

5.2. Radionice

Državna geodetska uprava nastavila je s aktivnostima na jačanju kapaciteta NIPP-a te je u I. i II. kvartalu 2021. godine održala, u virtualnom okruženju, radionice kroz niz predavanja službenika Državne geodetske uprave, a u svrhu edukacije predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave Republike Hrvatske. Glavna namjena radionica bila je upoznavanje s osnovama NIPP-a i postupkom uključanja u NIPP te izvršavanje obveza sukladno Zakonu o NIPP-u.

Ukupno je održano 13 radionica na kojima je sudjelovalo više od 300 sudionika, predstavnika subjekata s nacionalne, područne (regionalne) ili lokalne razine.

Također je u IV. kvartalu 2021. godine Državna geodetska uprava održala niz tehničkih sastanaka sa subjektima NIPP-a i njihovim izvođačima kako bi se što više poboljšala dostupnost i usklađenost prostornih podataka i mrežnih usluga i u konačnici postigli što bolji rezultati na godišnjem praćenju provedbe Direktive INSPIRE u prosincu 2021. godine.

5.3. Mrežna stranica NIPP-a⁹

Glavno sredstvo za širenje svijesti o NIPP-u tijekom 2021. godine bila je mrežna stranica NIPP-a, koju je u 2021. godini posjetilo više od 11.000 korisnika. Mrežna stranica NIPP-a službena je stranica NIPP-a, koja ima svrhu informiranja javnosti o IPP-u u Republici Hrvatskoj i u svijetu, a dostupna je od 2013. g.

Državna geodetska uprava je u II. kvartalu 2021. g. objavila redizajniranu mrežnu stranicu NIPP-a, a obuhvat je bio prilagodba dotadašnjeg vizualnog identiteta s identitetom Geoportala NIPP-a i preglednika GeoHrvatska. Redizajn mrežne stranice bio je dio aktivnosti u okviru projekta „Jačane kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“.

Tijekom 2021. godine mrežnoj stranici NIPP-a pristupilo je 12 300 korisnika, što predstavlja porast od 12.31% u odnosu na 2020. godinu. Od toga je 13.48% novih korisnika te je pregledano 46778 stranica u odnosu na 40729 iz perioda iz 2020. godine.

5.4 Publikacije

Državna geodetska uprava je u II. kvartalu 2021. godine objavila brošuru “Prostorni podaci i NIPP za povezanu Hrvatsku” te publikaciju „Nacionalna infrastruktura prostornih podataka u provedbi“ izrađene u okviru projekta “Jačanje kapaciteta za uspostavu Nacionalne infrastrukture prostornih podataka”.

Brošura je namijenjena svim čitateljima koji žele znati više o prostornim podacima i NIPP-u. Temeljna svrha brošure je da dionicima NIPP-a (subjektima NIPP-a i korisnicima) prenese poruke o važnosti prostornih podataka, razvoju NIPP-a, njegovoj viziji, koristima i izazovima. Naglasak je dan na koristima i prednostima NIPP-a za javni interes i razvoj društva.

⁹ <https://www.nipp.hr/>

Publikacija je pisana u obliku edukacijskih materijala o NIPP-u i provedbi Direktive INSPIRE, a namijenjena je svim dionicima NIPP-a, prvenstveno subjektima NIPP-a, ali i ostalim korisnicima te služi kao vodič za uspješnu provedbu obveza koje proizlaze iz Zakona i Direktive INSPIRE.

6. ZAKLJUČAK

Iz perspektive uspostave Nacionalne infrastrukture prostornih podataka 2021. godina može se smatrati izuzetno dinamičnom, ali i uspješnom godinom. Tijekom navedene godine završena su dva projekta financirana iz Europskih fondova, broj novih subjekata koji su aktivno uključeni u prezentiranje svojih podataka putem Geoportala NIPP-a porastao je za 64% dok je broj novih izvora dostupnih za pretraživanje porastao za 72%. Nastavljene su i aktivnosti na pregledniku Geohrvatska. Tijekom 2021. godine odrađen je veliki broj aktivnosti i na dizanju svijesti kao i promociji NIPP-a kroz radionice, konferenciju te tisak edukativnih materijala.

Neovisno od gore navedenog, Republika Hrvatska i dalje treba poduzimati aktivnosti na povećanju broja interoperabilno dostupnih prostornih podataka. Razina interoperabilnosti je tijekom 2021. godine mjerljivo porasla, čak 65% novih mrežnih usluga na Geoportalu NIPP-a ali i dalje zahtjeva ozbiljan angažman Nacionalne kontaktne točke, a najvećim dijelom angažman subjekata NIPP-a koji su obvezni razviti interoperabilne mrežne usluge prostornih podataka.

Uz navedenu aktivnost povećanja interoperabilno dostupnih prostornih podataka u godinama pred nama, dodatni izazov predstavljat će i uključivanje jedinica lokalne i regionalne (područne) uprave u NIPP, s obzirom na manjak kapaciteta po svim kriterijima; ljudskim, tehničkim i financijskim. Isto tako, napore je u predstojećem razdoblju potrebno usmjeriti i na uključivanje u NIPP novih subjekata na državnoj razini, te poticanje jačeg angažmana već evidentiranih tijela državne i javne uprave na uspostavi novih te poboljšanju kvalitete postojećih izvora.

Zagreb, veljača 2022. g.

Predsjednik Vijeća
Nacionalne infrastrukture prostornih podataka

Dr. sc. Damir Šantek, dipl. ing. geod.

